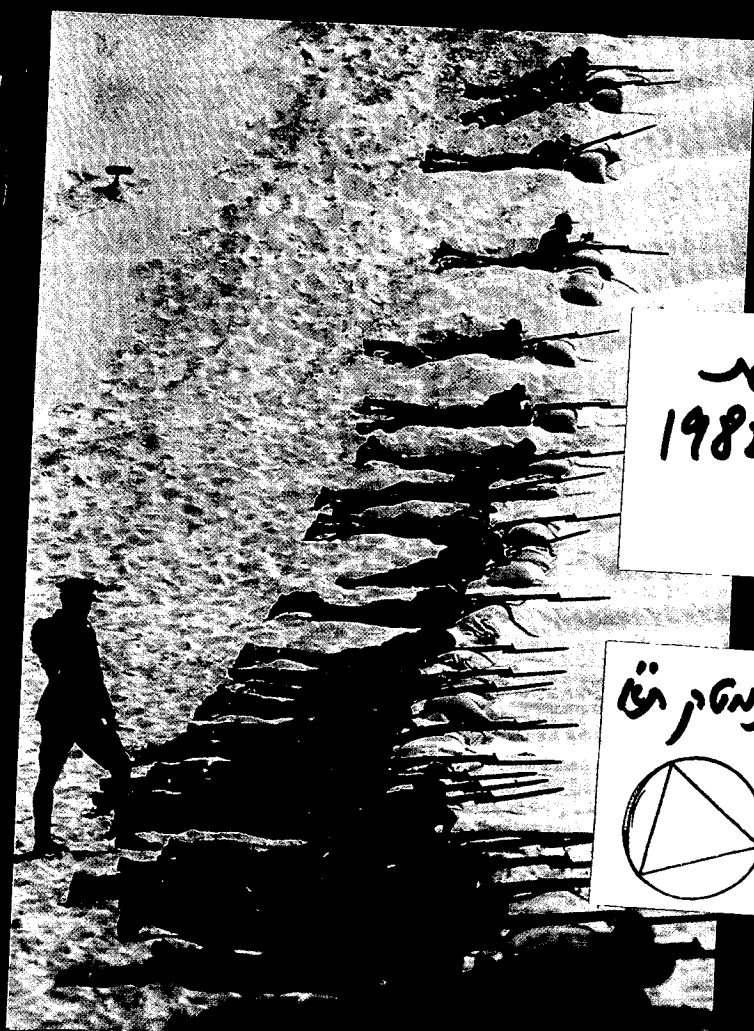

סינמטק

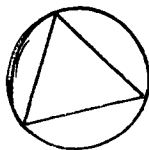

גיליון מיספר 2

צפלי: הקהל אינו קריטריון לתרבות!
דובר ברסון: קולנוע של דגמוים
קולנוע מאחורי סודגים: איש השיש
סרטי ינואר
תשקיף-ביקורת - עשרה
מבקריו קולנוע מדרגים את סרטי
החודש
חוכנית הסינמטק

① סינמטק: נח אר
זאניני קולנוע 1982
נחל # 2

② תוכנית סינמטק
נחל 1982

קפה נמס עלית בגרורים ספלנדיד.
כך שותים היום קפה נמס בעולם.

ספלנדוד!

טוב לך עם קפה ספלנוד

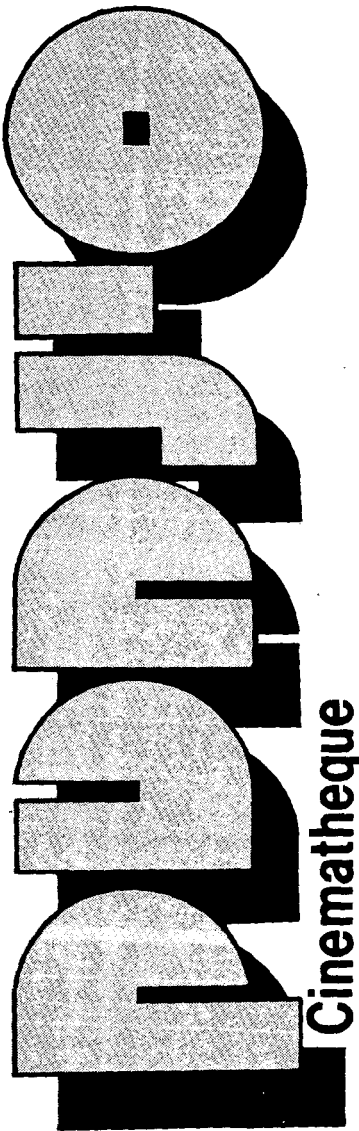
יצרן: ספלנדוד יבנה

תוכן הענינים

עמוד

5	תשקיף ביקורת
7	צפול: הקהל אינו קריטריון לתרבות!
13	איש השיש
15	סרטי ינואר
17	קולנוע של דגמנים
21	הו, איזו מלחמה פוטוגנית
25	מלומיאר ועד ימינו (פרק ב')
28	חלוצי האנימציה בארה"ב
30	סינמטק תל-אביב - תכנית הקרנות מרץ

12.- שקל (כולל מע"מ)

סינמטק - ירחון לענייני קולנוע

בהוצאת **סינמטק תל-אביב**

סינמטק חיפה,

המכון הישראלי לקולנוע

מח"ל: "אייר" הוצאה לאור והפקות בע"מ

רחוב בן-יהודה 210 תל-אביב, טל. 458-094

עורכים: עדנה ודן פיינרו

מערכת: יוסי אורן, צביקה אורן, גידי אורשר, אלון גרבוז, דניאל ורט, חיים כלב, אייל נגה, פטר ראזו,

שאל שיר-רן

כתובת המערכת: **המכון הישראלי לקולנוע**

רחוב גליקסון 10 תל-אביב

סדר: ת.מ.א. תעשיות מידע בע"מ

דבר המערכת

החל בגיליון זה הופך **סינמטק** לירחון. הוא יופיע פעם בחודש, בתיאום עם הסינמטקים של תל-אביב וחיפה, החוזרים למתכונת התיכנון הישנה שלהם - עריכת תוכנית חד-חודשית. מגיליון זה והלאה, אנו מפרסמים סקירה שוטפת של הסרטים המוצגים ברחבי הארץ, ובה רשימת יוצרי הסרט, תוכנו, וחוות דעת עליו. אנו מקווים שבדרך זו יקבלו קוראי **סינמטק** תמונה שלמה של כל מה שחלף על בדי הארץ במשך השנה כולה.

■ העורכים

● תמונת השער: גאליוולי סרט חדש של הבימאי האוסטרלי פיטר וייר שהצגת הבכורה שלו נערכה החודש ותוכנו תואם להפליא את הנושא המרכזי של תכנית הסינמטקים.

להראות את הארץ היפה לאנשים היפים

זה התחביב שלי והמקצוע שלי.

מאחורי התואר "מדריך מוסמך של אגד תיור" שרכשתי ב-1965 עומדים שנים של ניסיון בנהיגה וטיול, קורסים והשתלמויות בתחומים רבים, דיעת הארץ, יחסי אנוש, הינח, עזרה ראשונה, ידע בשימוש בנשק, הדרכה חברתית ועוד.
לכו כשאתם מזמין את "אגד תיור" להסיע את ילדיך לטיול בארץ, אתה יכול להיות שקט ובטוח שהם בידיים טובות, אתה יכול לסמוך על "אגד תיור" שתראה להם את הארץ היפה באמת.

האנשים היפים שלי - זה לא בדיוק מה שחושבים בדרך כלל. האנשים היפים שלי אלה הילדים שלך ושלי, ויחד אנו יוצאים לנגות את ארץ ישראל היפה. אילו באתם איתי וראיתם כיצד ילדים אלה היוצאים לטיול באוטובוסים של "אגד תיור" מתלהבים מהארץ היפה שלנו, הייתם מבינים איך הפך המקצוע שלי גם לתחביב. אני אהב להסיע באוטובוסים החדשים והממוזגים של "אגד תיור" ילדים ומבוגרים ולהראות להם את הנגב, הגליל, מדבר יהודה, עין גדי, ים המלח ועוד עשרות פינות חמד בכל רחבי הארץ.

דרך יפה לגלות ארץ יפה

אגד תיור

סיפור שלעולם לא תשכחו...

**"ציון דרך של
הקולנוע האוסטרלי"**
(לום אנג'לס ג'י"מס)
"אפוס קולנועי נדיר"
SATURDAY REVIEW (ג'ודי'ת נריסנט)

סרטו עטור הפרסים של
פיטר ווייר

GALLIPOLI

עם: מרק לי • מל גיבסון

גליפולי

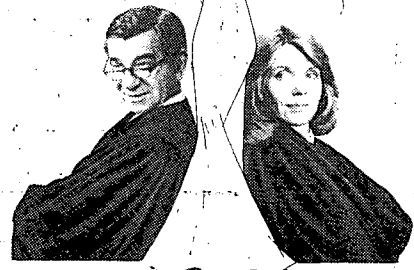
הסרט המועמד לפרס האוסקר לסרט הזר הטוב ביותר של השנה

בקומדיה שנונה
"FIRST MONDAY IN OCTOBER"

**הכל החל
ביום שני
הראשון
באוקטובר!**

**וולטר
מתיאו**

**ג'יל
קלייבורג**

אדוני השופטת...

קולנוע "רביחין"

מאה 12.20-10 באלה | מוצ"ש 9.30-7.15 | ימי חול 9.30-7.15-4.30

צפיל: הקהל אינו קריטריון לתרבות!

שיחה עם הבימאי יצחק צפיל לדור הוותיקים בקולנוע הישראלי. זה 17 שנה הוא נאבק בו, בדרך זו או אחרת, כבימאי, כמפיק, כסרטי עליזה וכסרטים תיעודיים. את הטירונות שלו עשה בצרפת, שם עבד כעוזר-בימאי כסרטים מכר הסוגים, מן האינטלקטואלים של הגל החדש, כמו פייר קאסט, ועד להפקות מיסחריות עם אדי קונסטאנטין, כבימוי ברנאר בורדרי, ומסרטי-נפש של ז'אן-נאבריאל אלביוקו ועד לסרטי טלוויזיה של קלוד בארמח. סרטו העילית הראשון, אשה בחדר השני, שניסה לשוות לסרט ישראלי מראה מתוחכם ואירופי, ניתקה בביקורות אוהדות ובקהל אדיש. סרטו השני, ג'וקר, שניסה לשלב סיפור אישי עם סינגון מיסחרירדאוותני של סרט פעולה, ניתקה בביקורות עוינות ובקהל אישי. את ההתמודדות הבאה שלו עם סרט עלילתי באורך מלא, עשה מעל מסך הטלוויזיה, ורכיב סכורים עד היום שקובי ומאלי הוא אחד הנסיונות המוצלחים ביותר ליצור סרט ישראלי אותנטי במלוא מוכן המילה. עם סרטו הרביעי נועה בת 17 מתחילה להתכהר אישיותו הקולנועית של צפיל המקיים עתה הכטחות שהבטיח לפני עשור ויותר. מן הדין היה, אם כן, להקדיש תשומת לב מיוחדת לו ולסרטו החדש, וזאת נעשה בראיון הבא, שנערך כשבועיים לפני הצגת הבכורה של הסרט.

מיסחרית יותר (פירוש הדבר, שקל יותר לגייס משקיעים עבורה). זה צריך היה להיות סרט על אנשים צעירים שיוצאים למחנה-עבודה בקיבוץ שבו הדברים האלה קורים – והוא עדיין היה סרט פתוח שקורה בהרבה מקומות – אבל לא הצלחתי למצוא כסף להפקה,

יצחק צפיל ישרוין מביים את נועה בת 17

נתחיל בהתחלה. בפעם הראשונה ניתקלנו בסיפור של נועה, במיסגרת תסריט בשם "ארץ אהבת". עלילתו התרחשה בקיבוץ, והפילוג בתנועה הקיבוצית הוצג בצורה חזיתית. איך עבר הסיפור את הגלגולים שהביאו למסגרת הקאמרית של נועה בת 17?

תמיד עסקתי בדברים מאד מאד קאמריים, הקשורים בתחושותי. ברגע מסויים הרגשתי צורך להיפתח קצת יותר, במובן שקשור לנוף יותר רחב, להיסטוריה של ארץ ישראל, לדברים שמחוצה לי: קשורים לזיכרונות שלי, אבל לא אוטוביוגרפיים. בצורה כלשהי נפלתי על פרשת הפילוג בתנועה הקיבוצית כאשר הכנתי סרט על טבנקין וישבתי בספריה של אפעל וזה ניראה לי כתקופה מאוד חשובה. מאוחר יותר נתקלתי, עם ידידה, במכתבים מאותם ימים שהעלו את ההתרחשויות בצורה מוחשית יותר. זה היה בתקופה שהכנתי את קובי ומאלי ואז ישבתי עם דיטה גרי וכתבנו תסריט לטלוויזיה. לתסריט קראנו חברים חברים והוא היה הגלגול הראשון של הסרט הזה. מחלקת הדראמה בטלוויזיה אישרה את התסריט אבל מחוסר תקציב הוא לא הופק. התסריט ההוא היה הרבה יותר פתוח ועסק בתקופה שלפני התקופה שבה מתרחש הסרט הזה. אלה לא אותם גיבורים ולא אותם אנשים: זה עסק בעצם רק בודד שרגא, המופיע בנועה בת 17 וכמה שקרה לו בקיבוץ. כאשר נידחתה ההפקה, התחלתי להכין גירסאות נוספות, כי היה לי חבל על התסריט. גירסה אחת היתה

והקרבן לעידוד סרטי איכות לא אישרה אותו. מצד שני הכנתי גירסה אחרת שונה לגמרי, שאתה רציתי לעשות בכל מיקרה, לבדי, בלי כסף בכלל וזה הסרט שיצא עכשיו. זה היה תיאור של משבר משפחתי הניגרם על ידי המשבר הפוליטי באותו זמן. אחת הגירסאות של התסריט הראשון, שנישלה לתחרות התסריטים של קרן וורנר, נקראה ארץ אהבתי.

הבחירה של הסיגנון החזותי והדרמטי של נוטה בת 17, ההסתגרות בתוך דירה אחת, כל אלה היו בחירה מודעת או השלמה עם התנאים הכלכליים שעמדו לרשותך?

מה שאתם קוראים תנאים כלכליים הוא נתון שבמיסגרתו עבדתי. מחזאי העובד בתיאטרון כותב מחזה לבמה בגודל של מטר על מטר או מאה מטר על מאה מטר. האילוצים, אם כן, היו נתון; אבל במסגרת הזאת, כאשר ידעתי שאני מכין סרט מן הסוג הזה, לא היו שום פשרות. מה שעשיתי, הוא סרט שבעיני הוא הטוב ביותר שיכולתי לעשות בתנאים הנתונים. דרך אגב, באותה מסגרת הייתי יכול לעשות סרט שאינו מתרחש בדירה אחת בלבד אבל לא רציתי או לא התחשק לי, כי התכוונתי מראש לסרט אל פורטרטים, יצירת סיר-לחץ שבתוכו נתונות הדמויות והגורם בסופו של דבר לקונפליקטים והתפוצצויות. כוונתי היתה לקחת אנשים הקרובים לנקודת המשבר שלהם ולגרום להתפוצצות שבה יוצאים החוצה הרגשות החבויים ביותר בתוכם.

ובכל זאת, עצם העובדה שהתחלת לצלם עוד בטרם ידעת אם תקבל תמיכה מן הקרן (תמיכה שניתנה לאחר מכן) והאפשרויות הכספיות היו מוגבלות מאוד, לא גרמה לך לווייתורים? האם לא צילמת פחות פעמים לצנינה מסוימת כדי לחסוך חומר גלם, או שהשקעת פחות כסף בתיכונן כדי צילום ותאורה?

ידעתי מראש מהם התנאים שעומדים לרשותי, ולפיכך קבעתי סיגנון מסוים, של מצלמות נושמות, של שתי מצלמות העובדות במקביל, של מצלמות הנישאות ביד, מצלמות הקרובות לפנים. זהו סיגנון שניקבע מראש, בהתחשב עם האפשרויות שלי. במסגרת הנתונה, זה היה, לדעתי, הסיגנון הנכון לסרט. נאמר אחרת, אם היו מאפשרים לי עוד שלושה ימי צילומים לא הייתי משנה את הסיגנון. יש דברים שידעתי מראש שלא אחסוך בהם, כמו, למשל, כמות חומר הגלם שאני מצלם. כמוכן שהיו ויתורים, הייתי מעדיף שיעמדו לרשותי יותר ימי צילום, הסרט הזה נעשה מהר מאוד. אם אינני מצוין בדיוק כמה ימי צילום, הרי זה משום שאני מתנגד לנטייה הזאת, שיש להפוך נתון כזה להישג ולומר שכך צריך לעשות סרטים בישראל. לדעתי זו תעודת עניות לבימאי, כשהוא צריך לעבוד בקצב רצחני כזה, אבל אותי ואחרים כמו דני וולמן, הפנר או עוזי פרס, מנסים לדחוק לסד זה, בטענה שאם זה אפשרי, אז למה לא?

נעבור לסרט עצמו. איך הכנת אותו, באיזו מידה היה הכל מתוכנן מראש?

יש לי בעייה עקרונית, באיזו מידה אתה מכין טקסט כתוב והסרט הוא ביצוע מדויק של מה שנכתב מראש, או שאתה משאיר לך אופציות פתוחות כדי שתוכל להתאים את עצמך לתנאים. פתאום אתה מגלה ששחקן יכול לתת לך משהו שלא חלמת עליו קודם. השילוב הזה

בין הפרקונספציה לסרט, ומה שאתה מסרב במודע להביא כפרקונספציה כדי לנצל נכון את מה שיש בשטח, הוא שילוב מסובך קשה ולא נשמע לחוקים. אני מאוד קפדני בהכנה של סרט, רואה אלפי אנשים לפני זה, אבל מצד שני אני מנסה להיות זהיר ככל האפשר ולא להחליט הרבה דברים מראש. הדרך שלי לעבוד טוב זה להמציא תוך כדי העניין וללכת עם הסרט בעת הביצוע. אז זה עובד טוב.

מה עם עבודת המצלמה? גם בשטח זה אתה משאיר לך אופציות פתוחות?

זה דבר מתוכנן הרבה יותר, אבל גם כאן, קיימת אצלי תמיד הבעיה, מי צריך להצית משועבד למי - האם השחקן משועבד למצלמה או להיפך. בדרך כלל, הפיתרון לכך שהמצלמה לא תפריע לשחקן זה להרחיק אותה קצת ממנו, ולהעמיד אותה על צובה, כדי שתנוע פחות ונוכחותה תורגש פחות, לעשות צבינות ארוכות יותר ומנקודת מבט רחוקה יותר, שבהם המצלמה כאילו אינה מתערבת. אני רציתי סרט של פורטרטים, שבו אתה רואה פנים של בן-אדם, ומרגיש שמה שקורה על המסך קורה באמת משום כך צריך היה להגיע למצב שבו הדברים אכן יקרו במציאות, כלומר השחקן חייב להיות במצב נפשי כזה שאתה צריך להאמין שאכן דברים קורים לו ואין זו מהשחקן.

כנמה מצלמות השתמשות?

לכל אורך הסרט עבדו שתי מצלמות וכל הסרט צולם ביד. אולי היו כמה מקרים בוודים של שימוש בחצובה, אבל עקרונית, זה סרט שצולם ביד.

האם עצם העובדה שהעבודה היתה כל כך מרוכזת לא הפריעה לך להשיג את ההרגשה שאתה שאפת אליה, הרגשה של אותנטיות?

איני יכול לענות בבירור, משום שלא עמדתי בפני ברירה אחרת, אבל ניראה לי שאם הסרט הזה היה נעשה בתנאים טובים יותר, יתכן שתוצאתו היתה נפגמת, ולא משתפרת. כי קבוצה סגורה ביחד, בתנאים קשים, בלי כסף, עם חוסר-בטחון לגבי המשך העבודה, סוג הלחצים הזה משפיע על העבודה, גם לטובה וגם לרעה. הרגשתנו תוך כדי-עבודה, היתה כמו של חיילים בסידרה, על המשברים שבה ואחר-כך, הרגשת הידידות והשותפות שאופיינית לתנאים כאלה. לא היינו אמנם סגורים לגמרי, אנשים הלכו לישון בבית אבל עד מהרה הסתבר לאלה שהתגוררו רחוק, כי לא כדאי להם לנסוע מדי יום עד לבית הנושג שבו צילמנו, בנס ציונה, והם עברו, למשך ההסרטה, אל תכרים-שגרור בסביבה.

אם מדברים כבר על הצוות, גם בקובי ומאלי וגם כאן, אתה הימרת למעשה על שחקנים לא מקצועיים, או לפחות לא ידועים, וזה מתוך הכרה מלאה?

לגבי קובי ומאלי זה נכון, היו שחקנים לא מקצועיים, אבל אני תמיד רציתי להשתמש בשחקנים מקצועיים, ובסרט הזה כולם כאלה. הם אולי אינם מוכרים, אבל זה דבר אחר. מאחר ואני רוצה להשיג אפקט מסוים - אולי אפשר לקרוא לזה אותנטיות, שכאילו יש מקריות בצילום, שהכל ניראה יותר ספונטאני - יש לי הרגשה שאם אקח שחקנים שנראו בהרבה סרטים, אני מאבד חלק גדול מן האפקט. התלמידים של בית-ספר "תלמה ילין" הם מקצועיים יותר מכל שחקן שעבדתי אתי